

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 .
 Pe o lună . 2 .
 Num. de Duminecă
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și :
 America . . 10 Cor.
 Num. de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Miksa utca 2-3.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se im-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Semne rele...

Înainte de lupta dela Catalaun Ostrogoții, ajunși în parte sub stăpânirea biciului de fier al lui Atila, care nu va fi fost mai nedurată decât stăpânirea jandarmilor lui Andrássy în secolul XX., erau îndoiți în gândul lor: cum să prindă ei arma și să lupte contra fraților Visigoți? Unul dintre conducători Hermanrich și-a zis: «contra fraților mei nu vreau să prind arma, contra regelui meu nu pot să lupt» și s'a ascuns într'o peșteră, așteptând acolo sfârșitul războiului, care a ieșit cu totul în favorul fraților săi...

Dacă înaintea dureroasei înfrângeri dela Oravița ar fi fost povățuită de asemenea gânduri și preoțimea noastră din acele părți, dacă și-ar fi adus aminte de blestemul, ce-l pune scriptura în vederea celor, prin cari vine sminteala, desigur n'ar fi alergat sub amururile burdiste, cari sunt mai «cârboase» decât niște zdrențe murdare. Să nu se fi ascuns în peșteră, cum ar trebui să se ascundă de rușine acum ulterior, ci stând înfrăcat în odăjdi înaintea sfântului altar, să și fi dat seama fiecare preot român de răspunderea grea, ce are în fața lui Dumnezeu pentru sufletele încredințate lui spre păstorie și povățuire pe cărările drepte și grele ale virtuții naționale, care e întru toate identică cu cea creștinească, iar nu pe potecile rătăcite, spre prăpastia și povârnișul negatismului condamnat și necreștinesc. Dacă de teama de a nu-și pierde congrua, n'au îndrăznit a manifesta o atitudine

bărbătească, pășind în fruntea număroasei lor oștiri de credincioși, — ai bisericii și ai steagului național de-opotrivă, — cel puțin să fi rămas acasă în acea zi urâtă, care constituie o neștearsă pată de rușine în viața preoțimii bănățene. Și mai e totodată un memento pentru conducătorii noștri bisericesti ca și pentru toți cei ce au interes și tragere de inimă pentru soarta neamului.

Când am avut preoți săraci, lipiți pământului, fără lumină, fără prospăială, pe care o au cei de azi și îi zic cultură, fără congrua și fără subvenții dela guvernele dușmane, cutropitoare, ei împărțeau, în bine și în rău, aceeaș soartă cu poporul năcăjit, își apărau turma ca niște păstori vrednici și nu se aruncau dimpreună cu ea în gura lupilor burdiști, ca să fie aci la adăpost de orice vijelie.

Acum decând cu acest afurisit dar dănaic al congruei, de când cu făurirea acestui cal troian, prin care guvernul va dărâma cu încetul zidurile fortăreței noastre bisericesti, preoți scliviși și îmbuibăți încep a dezerta în tabăra dușmană.

Cârmuirea bisericăscă s'indica să ia din vreme măsuri energice, căci altfel aceasta pecingine primejdioasă va cuprinde nu peste mult întreagă preoțimea noastră. Ce frumos ar fi, dacă tocmai congresul din toamna viitoare, chemat a prăznuirii solemn aniversarea centenară a nașterii lui Șaguna, într'un acces de energie și demnitate ar respinge pentru totdeauna congrua, hotărând ca preoțimea noastră întreagă să fie

susținută, cum a fost 18 sute de ani de-arândul, numai din mijloacele, multe sau puține, dar totdeauna cinstitute ale poporului dreptcredincios!... Ar fi cea mai frumoasă și mai vrednică sărbătorire a memoriei lui Șaguna!

Dar e întrebarea, dacă așa ceva mai e cu putință. Căci, durere, mulți dintre preoți par a se închina cu totul mamonei, uitând de Dumnezeu și de misiunea lui sfântă.

Întâmplător ne-au venit la cunoștință niște versuri întitulate »Marșul congruei«, care se cântă după melodia imnului național și din care cităm, spre edificarea preoțimii burdiste, următoarele strofe:

»Preoți cu crucea 'n frunte și congrua în pungă
 Porniți astăzi la luptă, porniți azi la război,
 Voim mai bine 'n luptă chiar moarte să ne-ajungă,
 Decât să mai dăm astăzi noi congrua 'napoi.

Ne-ajunse sărăcia, ce atâta timp am dus-o
 Când alți mâncau plăcinte, iar noi numai prescuri
 Ținuta noastră astăzi e aceea, care-am spus-o
 Iar congrua ne este o foaie din scripturi...

Autorul acestor versuri, unul din clericii mai distinși, deși ținta i-a fost mai mult satirică, apăsătoare, pornită pe cărările de aur ale congruei, a exprimat totuș un prea dureros adevăr, pe care toți îl simț, dar prea puțini îndrăznesc al mărturisii.

Se adeverește și aici vorba lui Goethe:

»Denn Pfaffen waren's auch,
 Sie sicherten den wohlgenährten Bauch«
 (Faust II.)

Sufletul preoțimii, care după sfatul lui

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Poveste.

Eu stau privind cum curge apa
 Șoptind cu-al valurilor glas;
 Din sus să 'nvirte roata morii
 Încet, și fără de popas.

Ea spune-o tainică poveste
 În limba ei, duios și rar:
 Cum un voinic se îndrăgise
 De-o mândră fată de morar;

Cum fata îi spunea de toate
 Câte-s în cer și pe pământ,
 Că-l are drag... și o să-l aibe
 Tot scump și drag pân' la mormânt.

Și roata morii se învârte
 — Cobind a jale — scârțâind
 Apoi începe iar, în taină,
 Cu valurile prevestind:

Cum într'o zi veni la moară
 Un Făt-Frumos, cam pe 'nserat,
 Și fata s'a pornit în lume
 Cu el — și nu i-au mai aflat...

Și singur a rămas voinicul
 Cu suflet trist și pustiit,
 Plângând pe urma dragii sale...
 ...Și de durere a murit.

Ca de fiori cuprinsă roata
 Mai repede și tot mai des
 Să 'nvârte-acuma: ea zorește
 Un murmur fără înțeles.

Spumoasa apă se ridică
 De jos, în cerc șopotitor,
 Iar valurile frământate
 Pare că plâng în limba lor.

Eu înțeleg povestea roșii
 Și trist mă uit pierdut la ea;
 Ea spune, spune tot într'una
 Și tuturor, durerea mea!

1896.

Enea.

Santuzza.

Cavalleria rusticana.

Scene din viața poporului din Sicilia.

De Giovanni Verga.

(Urmare și fine.)

Scena a șasea.

Brasi merge pentru o clipă în făuriște, Camilla o apucă cătră casă, Filomena pune cheia în ușă; mama Nunzia pleacă în crâșmă să depună cărpa.

Turiddu: (Lolei, care vrea să plece acasă) Lola, de ce te duci fără să spui o vorbă?

Lola: Mă duc acasă; sunt neliniștită, că nu mi-am văzut bărbatul în biserică.

Turiddu: Nu te îngrijii! O veni el îndată aici. Să bem acum, fraților și vecinilor, o dușcă de

vin, în sănătatea noastră, în cinstea sărbătorilor! Veniți încoace maică Camilla, și Dumniata, vecină Filomena!

Filomena: Viu! Viu! (între în casă să-și dea cărpa de pe cap, apoi se întoarce îndată.)

Lola: Mulțam frumos, Turiddu, da nu mi-e sete astăzi.

Turiddu: O! Nu mi-o fă tocmai astăzi! Poate ești supărată pe mine?

Lola: De ce să fiu supărată?

Turiddu: Asta mă întreb și eu, de ce să te superi? Nu ți-am făcut nimic rău.

Și apoi mai trebuie, într'o zi așa de mare ca ai de astăzi, să ne spălăm, rufele, ca să ni le facem curate ca zăpada. Lasă, trimitem după bărbatu-tău, trebuie să bea și el cu noi.

Brasi: Așa zău, fiți veseli, copii.

Camilla: Firește, se putea astfel, trebuia să-ți bagi și tu nasu unde se petrece. (își împătură cărpa și și-o așează pe braț)

Turiddu: (strigând în crâșmă) Mamă! Mai ai ceva din vinișorul ăl bun?

Mama Nunzia: (apare murmurând) Da, da, poate din ăl bun, pe care mi l-ai adus astăzi din Francofonte.

Turiddu: E, lasă! Azi sunt Paștile! Nu-mi fă zile amare tocmai astăzi! Ți-oi spune eu mai târziu din fir în păr, acum ne așteaptă prietenii!

Filomena: Vai Mamă Nunzia! Nu știu zău ce-i câștiga astăzi la vânzare!

Turiddu: Plătesc eu! Plătesc din banii mei!

Nunzia: (între în lăuntru).

Brasi: Cine are, svârle banii!

Lola: Cine știe de câte-ori v'ați petrecut așa

Ioan Gură de aur ar trebui »să fie mai curat ca razele soarelui« l-au pângărit într'un mod îngrozitor inconștienței și vânduții duhovnici burdiști.

Se pare însă că preoțimea din aceste părți era coaptă spre a cădea în ghiara lui Burdia, Șeghescu et comp., întocmai după zicala populară: »pică pară mălăiață în gura lui nătăfleată«.

Cu 16 ani în urmă scria poetul și novelistul Bănatului, Ioan Popovici într'o epistolă către Titu Maiorescu*: »după îndelungate experiențe m'am convins, că popimea noastră e o clică de oameni, care își promovează interesele lor personale, chiar și dacă ar fi în detrimentul bisericii și al obștei, și apoi cu o fățarnicie scârboasă tot ei sunt, cari se plâng. Și mai scandalos este, că năzuesc să se înconjoare și să aquireze tot oameni cu șira spinării elastică, oameni slabi de înger și cari sunt gata să le facă orice serviciu. Nemuritorul Șaguna ne-a câștigat mari drepturi, nemernicia urmașilor și a popilor a făcut, ca guvernul mereu să le știrbească«.

Cine ar putea să jure, că talentatul tânăr a spus un neadevăr?

Mandatul deputatului slovac Ivanka anulat. In ședința de ieri a uneia din ședințele de verificare ale camerei, mandatul deputatului slovac Milan Ivanka a fost anulat.

Alegerea dela Bazin a fost una din cele mai inversunate. Deputatul slovac Jehlicka a demisionat și la noua alegere la care in-

* Dto Lugoj 22 Maiu 1893, publ. în «Convorbiri literare» Nr. jubilar 40 pag. 3-5.

în oraș, cu femeile; lăsați-ne numai în pace; așa, pe când erau la miliție; se vede că nu e pentru întâia dată.

Turiddu: A! Ce femei! Ce chefuri! Mi a stat gândul și inima numai aici, zi și noapte!

Camilla: Du-te, du-te, poți să le-o povestești altora și nu nouă!

Turiddu: Așa să trăiesc, Camilla. Noi, bersaglieri cu pene în pălărie — vezi, o știe toată lumea — avem lipici la femei — să bat după noi — pst! pst! oacheșule, frumosule, vino 'n coace — ei, și ochii, cari ți-i aruncă — sfânt să fii și poticnești — dar eu — eu nu-s de pănura lor, și s'a gătat — nu-mi poți zice —

Lola: O, bărbații ăștia! De le-ar crede cineva.

Turiddu: Spune mai bine, vai, femeile astea! Mai întâi îți jură câte'n lună și'n soare și mai apoi, de trebuie să plece bietul de el și de și-a lăsat și capu și inima și de nu poate dormi și nu poate mânca și gândește ziulica întreagă numai la ea, numai că se pomenește ca din senin cu vestea: Ai auzit? S'a măritat! Și rămâne încremenit ca lovit de trăsnet.

Lola: Asta ți-o gândești numai! Crezi că se și gândesc numai la una bărbații, când sunt în străini, între atâtea și atâtea alte femei? Și crezi că nu se uită la ele? De vrei să știi — își aruncă inima la ai dintâi, care le vine în cale — firește, numai ca să se mângăie.

Turiddu: Destul! Destul!

Nunzia: (întorcându-se cu un ulcior de lut și un pahar) Aicela-i tot ce a rămas! — E vina lui!

Camilla: Veselă! Să fim veseli!

Brasi: Putem să bem, cum ai spus! Nu așa, tu plătești?

tăiu s'a declarat balotaj între Ivanka și doi candidați unguri după care Ivanka izbuti să intre la o nouă alegere în cameră având câteva voturi mai mult decât candidatul partidului popular. Fiind mică deosebirea voturilor candidatul contrar Dömötör contestă alegerea pe motivul »afățării« naționale, știind bine că ea este mai vagă și mai ușoară de »dovedit« decât orice altă acuză, și știind că ea atinge coarda patriotizmului unguresc și nicidecum nu-și pierde efectul. Socoteala s'a dovedit exactă. D. Ivanka a pierdut mandatul și trebuie să mai plătească cheltuielile în sumă de 8137 de cor. în termen de 15 zile, iar clubul deputaților pierde pe unul din luptătorii cei mai valoroși.

D. Justh despre situație. D. Justh a făcut unui ziarist din Viena declarații interesante asupra situației. Să nu se creadă că în urma scrisorii dlui Kossuth chestiunea băncii a ajuns să tănjească. Este imposibil de a face partidul kossuthist să mai voteze concesiunea băncii comune austro-ungare. Fuziunea nu se poate face fără băncă națională ungară. Dacă guvernul nu va înălțura piedicile băncii naționale va începe o luptă înverșunată și disperată iar dacă ea se va realiza atunci va începe o epocă de muncă și progres liniștit pe timp de mai multe decenii.

Cuvintele astea arată că și cei mai radicali dintre kossuthiști sunt dispuși a renunța pentru banca națională ungară la toate dezideratele kossuthiste, părăsind vechiul program al neatârării ungurești.

Criza ministerială pentru convenția comercială cu România. Ziarele ungurești spun că ministrul Darányi apărând interesele arieniilor unguri a ajuns în conflict cu ministrul de externe Aehrenthal care dorește încheierea convenției comerciale cu România. Criza va izbucni în

curând, căci situația d-lui Darányi e zdruncinată. D. Aehrenthal ține mult să încheie convenția pentru a menaja România a cărei alianță e atât de prețioasă României în clipa asta.

Consiliu de miniștri la Viena. Măine, D. minică, reprezentanții celor două cabinete se vor întruni în consiliu comun la Viena, ca să delibereze asupra convențiilor comerciale cu statele balcanice. Din partea guvernului ungar va lua parte d. Wekerle. D. Wekerle se va înfățișa cu acest prilej în audiență la Majestatea Sa.

Corpurile legiuitoare române.

Camera.

Ședința dela 25 Februarie v. 1909.

D. Take Ionescu combate art. 169 care prevede că magistrații pot fi suprimați dacă au suferit pedepse disciplinare. D-sa cere să se precizeze care anume pedepse disciplinare sunt acelea de oare-ce și mustrarea este o pedeapsă.

Articolul să votează nemodificat.

La art. 177 d. **Take Ionescu** ia din nou cuvântul pentru a combate modul de compunere a comisiunii disciplinare. Crede că comisia disciplinară este bine să fie compusă din magistrați superiori celor care trebuiesc judecați.

Se votează art. 179-189.

D. Sasu cere ca stabilitatea să se extindă asupra funcționarilor de pe la judecătorii și tribunale.

Amendamentul dlui Sasu se admite modificat de comitetul delegaților.

D. Take Ionescu ia cuvântul la art. 218 cerând trei zile termen pentru confirmarea mandatului de arestare și nu 5 zile după cum s'a introdus în noul text de lege.

Comitetul delegaților de acord cu d. ministrul de justiție admit termenul de 5 zile.

D. Enășescu combate art. 219 relativ la onorariile acordate de ministru peste onorariile fixe.

Turiddu: Am supus-o și mă țiu de vorbă. Mamă, ții cu noi?

Nunzia: (merge mormăind în casă) Nu, nu, n'am chef!

Turiddu: Iară e imbufnată — cine știe pentru ce? O! Bătrânele astea! Că nu vreu să-și amintească ce-au făcut când au fost tinere.

(Toarnă vin din ulcior, răzimându-l de ghe-nunche, într'un pahar simplu, pe care l'a adus Nunzia. Toți beau pe rând, dupăce au luat paharul în mână îndoind piciorul în semn de mulțămă și ștergându-și gura cu palma, apoi curățându-o. Lola întrebuițează șorțul. Sceana aceasta să se lungească. Într'acea urmează dialogul următor.)

E, noroc, Lola! (Joc de scenă ca sus) Noroc, mamă Camilla! (ca sus) Bea, maiestre Brasi! (și așa mai departe...) Să ne încăm toate grijile și toți gârgăunii.

Scena a șaptea.

Alfio, dela dreapta. Turiddu, Brasi, Lola, Camilla și Filomena.

Alfio: Bună ziua la toți!

Turiddu: Vino aici, cumetre Alfio, stai-ne într'ajutor și dta. Noroc, și dtale și nouă! (ii întinde paharul, după ce l'a umplut.)

Alfio: (dând la o parte paharul cu dosul mâinii) Mulțam dtale, cumetre Turiddu! Nu vreau vin dela dta. Mi-ar sta greu la inimă! (O pauză scurtă.)

Turiddu: Com ți-o plăcea! (varsă vinul pe jos și așează vasul pe masă; amândoi se privesc odată drept în ochi.)

Brasi: (prefăcându-se ca și când îl cheamă cineva din făuriște) Viu! Viu îndată!

Turiddu: Ai să-mi spui ceva, Alfio?

Alfio: Nu știu ce ți aș putea spune, cumetre. Știi prea bine ce am să-ți spun.

Turiddu: Bine, sunt gata totdeauna! (Brasi face semn nevastă sale, din făuriște, să vie acasă. Camilla iese.)

Lola: Ce aveți laolaltă?

Alfio: (fără să ia în seamă pe nevastă-sa, împingându-o înapoi cu cotul). Dacă vrei să eşti amândoi puțin pe-afară, putem să vorbim de asta.

Turiddu: Bine, așteaptă-mă la capul uliții satului. Mă duc să aduc ce e de lipsă — știi d-ta ce-și viu îndată! (Se îmbrățișează și se sărută amândoi, în timp ce Turiddu îl mușcă pe Alfio ușor în ureche.)

Alfio: Fie pe viață și pe moarte! (vrea să iasă)

Lola: Maică Preacurată! Alfio, unde te duci?

Alfio: Numai aici aproape! Ce-ți pasă ție? Pentru tine ar fi mai bine, să nu mă mai întorc! (Filomena se îndepărtează bolborosind.)

Filomena: Maică Preacurată!

Turiddu: (luând pe Alfio la o parte) Ascultă-mă, cuscre Alfio! Așa să-mi ajute mie D-zeu! Știi prea bine, că ți-am făcut nedreptate și mă lăsa bucuros să mă gătui, fără să spui măcar o vorbă. Da am un păcat pe suflet, pe biata Santa. Eu am aruncat-o în prăpastie și — martor mie Dumnezeu drăguțu — am să te omor ca pe un câne turbat, numai ca să scap pe o biată femeie dela pieire.

Fabrica de spălat cu aburi „KRISTALY“
 Kristály gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.
 Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, caldă și curată albituri bărbatești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.
 — La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimito porto-franco.

magistraților de către lege. Propune un amendament care este respins.

D. Take Ionescu la art. 220 crede că ziua de 1 Aprilie nu este potrivit aleasă pentru înființarea unei noi secțiuni la curtea de apel. Cere ca data să fie fixată la 1 Septembrie.

D. Toma Stelian dă explicațiile necesare pentru motivele care l-au îndemnat să aleagă ziua de 1 Aprilie și anume ca până la 1 Septembrie secția să fie alcătuită și să poată funcționa cu începutul noului an judecătoresc.

Ședința se ridică la ora 6 și un sfert.

Ședința dela 26 Februarie.

Se deschide ședința la 2.15 sub președinția dlui M. Ferechide. Pe banca ministerială d-nii Ion Brătianu, Al. Djuvara, Toma Stelian, Vasile Morțun și A. Carp.

Se pune la vot în total legea pentru reorganizarea magistraturei și se votează cu 84 voturi contra 7.

La ordinea zilei:

Interpelarea dlui Nicu Filipescu.

D. Nicu Filipescu aruncă mai întâi o ochire asupra schimbării guvernului făcută în persoana dlui Ioan Brătianu în noaptea de 27 spre 28 Decembrie 1908. Declară că nu ar fi anunțat această interpelare dacă nota guvernului ar fi dată de d. Djuvara bunioară. Ea este dată însă de dl Morțun, care odinioară era un adept al teoriilor socialiste.

Așteaptă cu nerăbdare răspunsul d-lui prim-ministru, al cărui răspuns trebuie să fie bine gândit și cumpănit, de oarece politica guvernului său are o notă pronunțată de socialism — așa că dacă nu avem încă un guvern sub forma socialistă timpul nu este îndepărtat când îl vom avea. Reformele agrare nu au fost criticate numai de conservatori, ele au fost criticate chiar de către diferiți membrii din majoritate, de ex. Principele Brâncoveanu. Această reformă, care lovește direct în interesele marii proprietăți, este concepută în spiritul socialist. Socialismul are la îndemână două arme: 1. Renta socialistă, care conștită într-o parte din veniturile pământului și nu ale muncii propriu zise. Dacă aceste reforme ar fi fost puse în practică de o fracție socialistă ne-

îngreimentată partidului liberal, i-s'ar fi opus de sigur forța armată a jandarmilor. Această doctrină însă este patronată de persoane marcante din guvern, cum este șeful partidului liberal din Iași și directorul serviciului sanitar, directorii unei reviste literare socialiste.

Această doctrină este intitulată poporanism fiindcă este mai acceptabil cuvântului Socialism. În ea se admite principiul proprietății individuale, ea însă este redusă la așa zisa mica proprietate. Programul socialist al guvernului însă s'a întins și la domenii în afară de acela al proprietății. De ex.: monopolizarea de către stat a industriei mari. Cere guvernului să spună lămurit dacă împărtășește și această idee. Vorbește apoi de tactica socialistă. Ca exemplu citează pasagi dintr-o broșură a d-lui Diamandi scrisă la anul 1891 când socialismul se afirma foarte puțin, și când prefecturile expulzau pe socialiștii străini. Lozinca socialiștilor pe vremea aceea era să fii socialist, din principiu și poporanist prin tact, adică a fi oportuniști.

DI P. Carp: Partea asta a programului lor au realizat-o deja.

DI N. Filipescu crede că paternitatea cuvântului poporanism aparține dlui Diamandi, ca mai anterioară celei a dlui Stere.

Crede că propaganda socialistă a reușit pe deplin, probă că astăzi o instituție întreagă, cea a serviciului sanitar, este socialistă. Citează cazul dr.-ului Cazacu, socialist militant, care a fost destituit de un ministru liberal și cazul dr.-ului Gutzu.

O altă instituție unde a pătruns socialismul este ministerul instrucției publice. DI Haret însă este un organizator foarte dibaci și cu greu i se poate găsi o vină, deoarece organizația este mai mult de resortul asociațiilor secrete.

D-sa citează raportul administratorului casei școalelor, care împarte studenților săraci și merituși cartea socialistă a dlui Radu Rosetti relativă la revoluțiunile țărănești.

O altă instituție este cea a C. F. R. unde lucrătorii au început să se sindicalizeze. Citează cazul fostului director al C. F. R., care destituind trei funcționari socialiști a trebuit să dimisioneze forțat de ministru. Funcționarii statului nu trebuie să se sindicalizeze în contra statului, ca probă atitudinea dlui Briand, care, ca fost mini-

stru al instrucției în Franța, n'a dat loc profesorilor să se sindicalizeze.

D-sa cere lămuriri depline asupra exemplelor palpabile ce a adus. D sa s'ar simți fericit dacă i-s'ar putea da o desmințire. Protestează contra aceluia care l'au acuzat că desvoltă această interpelare în scopuri electorale. Face apel la majoritate să nu incurajeze o politică care în fundul inimei este desaprobată de toți vechii liberali.

Răspunsul d lui prim ministru.

D. Ion Brătianu. Se miră că d-l Filipescu i-a adresat o interpelare d-sale personal și la desvoltare îl întreabă cum stă cu doctrinele din «Viața Românească» cu părerile d-lui Diamandi când nu era în partidul liberal și cu cartea, de altfel foarte meritoasă, a d-lui Rosetti.

D-sa înțelege să fie interelat pentru programul partidului și pentru legile cari se aduc în parlament și la care parlamentul trebuie să se asocieze. (Aplauze).

D. Carp întreabă dacă d-nul Brătianu se solidarizează cu părerile membrilor din partid.

D. Ion Brătianu. Dar d-voastră domnule Carp care sunteți atât de înțelept, vă asociați cu părerile întregului d-voastră partid (Aplauze).

Crede că nu este de datoria d-sale de a se amesteca în felul cum sunt organizați lucrătorii dela C. F. R. deoarece acolo este un alt ministru (aplauze).

Explică cazul doctorului Cazacu care de altfel a făcut parte și din partidul d-lui Filipescu (aplauze) și deci poate fi bine cunoscut de d. Filipescu.

Acuzările aduse d-lui Haret nu sunt întemeiate, deoarece ele fac parte dintr'o politică anterioară celei de azi a partidului liberal.

Ați voit să criticați forma prin care am venit la guvern. Ei bine, am ales această formă fiindcă tocmai voiam să arătăm că voim să continuăm absolut tradiția partidului liberal (aplauze).

Se apără de ar... care i se aduce cum că ar... până la așa zișii socialiști cum sunt considerați în străinătate, este o mare deosebire.

D. Fleva a acuzat pe Ion Brătianu la anul 1860 de socialist, iar d. Filipescu, cu ocazia legii minelor, a acuzat chiar pe d. Carp de socialist. Se întreabă, cine nu este intervenționist în chestiile sociale. D. Carp a spus că chiar d. Filipescu este în mic un intervenționist când rectifică și aliază străzile. D-sa citează un pasaj dintr'un discurs al d-lui Carp ca răspuns la acuzațiile d-lui Filipescu cum că este socialist. (Aplauze).

D-sa crede că micile divergențe de opinii între oamenii însemnați ai unui partid nu înseamnă nimic atât cât ele nu sunt în contradicție cu directiva și idealul partidului. Dar d-l Filipescu este în contradicție cu șeful partidului său. (Aplauze).

Atâta timp cât voi ști să fac ca programul meu de guvernământ să coprinădă acea directivă, care să satisfacă opiniile tuturor amicilor mei politici, voi fi făcut dovada că am știut să-mi îndeplinesc rolul meu de șef de partid și de guvern. Și în or ce caz în această privință nu recunosc de cât o singură autoritate — cea a propriului meu partid. (Aplauze prelungite și îndelung repetate).

Ședința se suspendă pentru 5 minute.

La redeschiderea ședinței se dă cuvântul dlui C. Stere în chestie personală cu d. Filipescu.

D. C. Stere găsește că interpelarea dlui Filipescu a introdus indirect în discuție pe dnul Diamandi și pe d-sa. În loc să judece actele guvernului d-sa s'a mărginit să critice oarecare articole și broșuri ale membrilor din partid, scrise chiar cu mult mai înainte de intrarea lor în partid.

D-sa crede că d-nul Filipescu s'a angajat în mod greșit pe această cale și i propune o discuție contradictorie fie dela tribună fie prin revistele noastre politice sau literare. D-sa crede că d-nul Filipescu este un întârziat în multe privinți cu 50 de ani aproape.

Venind la chestie abonamentele făcute de ministru la «Viața Românească» d-sa spune că ministru a abonat și alte reviste literare din țară

Alfio: Fie — Fiecare cum poate. (pleacă în dreapta, în fund).

Scena a opta.

Turiddu, Lola.

Lola: Vai Turiddu! Mă părăsești și tu? Acum, când e atât de rău cu mine?

Turiddu: Nu mai am nimic cu tine. S'a sfârșit între noi amândoi! N'ai văzut că ne-am sărutat și ne-am îmbrățișat — eu și bărbatul tău — pe moarte și pe viață?

Nunzia: (apare)

Turiddu: Mamă!

Nunzia: Ce s'a întâmplat iară?

Turiddu: (încearcă să-și potolească starea sufletească.) Nimica; mă duc să îngrijesc de ceva, mamă! Nu pot să schimb nimic! Dă-mi cheia dela ușa aia mică, ca să pot trece prin podgorie, să ajung mai curând! Și sărută-mă, mamă dragă, — ca atunci, când am plecat la cătanie și când credeai, că nu mă voi mai întoarce — vezi — vezi astăzi sunt Paștile.

Nunzia: Da la ce sunt astea toate?

Turiddu: Vreau numai așa — că-mi aduce vinul vorbele în gură. Am beut de bună seama o dușcă mai mult. Trebuie să fac puțină plimbare. O să mi-se răcorească capul. Și dacă... ia-o pe Santa, care n'are pe nimeni pe lumea asta... gândeste-te la ea, mamă dragă — (merge în casă).

Scena a noua.

Nunzia mirată. Lola zdrobită de durere. Camilla ascultă în colț, Filomena pe pragul ușii. Brasi sub coperiș.

Nunzia: Maică precistă, ce să fie?

Brasi: (alergând înainte) Cumătră Lola! Mai bine du-te acasă! Du-te!

Lola: (foarte turburată). De ce să mă duc acasă?

Brasi: Nu se potrivește să stai în piața mare tocmai acuma. Dacă vrei să te petreacă cineva... Camilla, tu rămâi la mama Nunzia... dacă...

Filomena: (apropiindu-se) Doamne Sfinte! Doamne Dumnezeu! Ajută-ne!

Nunzia: Da' unde s'a dus fiul meu?

Camilla: (la ureche, bărbatului ei). Ce s'a întâmplat?

Brasi: N'ai băgat de seamă cum s'au uitat unul la altul, după ce s'au prins în brațe? Aia-și spun: De-acum pe moarte pe viață!

Camilla: Maică Precistă, stai-le în ajutor!

Nunzia: (pierzându-și capul din ce în ce mai mult). D'a unde-i fiu-meu, Turiddu? Doamne, ce s'o întâmplă?

Lola: Vom avea Pașii sângeroase — atâta, mamă Nunzia și ne-am beut moartea cu vinul Dumnitale.

Pippuzza: (vine repede, strigând). Maica Domnului! L-au omorât! L-au omprât! Acolo! Turiddu înoată în sânge!

(Toți aleargă tipând într'acolo. Nunzia scrișnește smulgându-și părul. Doi carabinieri năvălesc pe scenă. Lola rămâne singură, lângă rampă, unde cade mototol dând un singur țipet).

Trad. de Ilie Marin.

Telefon 287.

S'a deschis cea mai noua

Telefon 287.

grăvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Depozit de parfumerii, instrumente medicale, materii de bază dagiat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de gumă, (preservative), de bărbierit, și pentru menaj; ciaturi, liberului, compoziții, ape minerale, vinuri medicinale, preparative pentru alimentare, bomboane; vâpseli și diferite materii.

Máthé și Soțul, Kolozsvár, Ferencz József-ut 2

și deci nu poate fi acuzat că îi patronează nici ideile sale, nici ale altora.

D-sa declară că pune frâu ambiției sale de literat și nu va ocupa Camera cu teorii sociale.

D. N. Filipescu se ridică din nou contra principiilor profesate de câțiva dintre cei mai autorizați partizani ai guvernului printre care d-nii Stere și Dr. Cantacuzino.

Adresându-se domnului prim-ministru protestează contra câtorva declarații, pe care i-le atribuie pe nedrept.

D. Brătianu explică domnului Filipescu că rău a înțeles, când a crezut că-i pune la îndoială buna credință.

Interpelarea dlui Take Ionescu.

D. Take Ionescu declară că interpelarea sa poartă titlul de: »Supra anarhiei dela Consiliul sanitar«. Cuvântul de anarhie nu este a d sale, ci chiar a dlui ministru de interne, așa cum l-a pronunțat la Senat.

Vorbind despre serviciul sanitar, spune că în anul 1896 d-sa voia să-l transforme într-un minister al sănătății publice și să nu mai depindă de ministerul de interne care este cel mai electoral minister. La o administrare publică, anarhie înseamnă o constantă călcare de atribuțiuni.

D-sa stabilește atribuțiunile membrilor din consiliul sanitar. În sprijinul interpelării sale, citează articolul dlui doctor Sion publicat în »Voința Națională« și în care arată tot firul conflictului iscat între d-sa și membrii consiliului.

D. Take Ionescu se întreabă dacă era posibil ca subdirectorul serviciului sanitar să maltrateze pe medicii din consiliu. Dacă acuzațiunile ar fi fost drepte consiliul trebuia să fie dizolvat, iar dacă nu, subdirectorul să fie îndepărtat. Condamnă atitudinea ministrului care a stat nepăsător la desfășurarea acestei anarhii.

Ședința

Ședința dela 25 Februarie 1909.

P. S. S. episcopul Gherasim Timuș, raportor, dă cetire amendamentului întocmit în senzul de mai sus, care nefiind susținut se respinge.

Art. 34 se admite fără discuție.

La art. 35 d. C. Disescu cere cuvântul. În justiția omenească, zice d-sa, culpabilul are totdeauna drept să se apere, e totdeauna ascultat înainte de a fi condamnat, de ce oare în justiția bisericească nu i-se dă vinovatului dreptul acesta?

A fi judecător și a condamna sunt două condiții incompatibile și în justiția bisericească pare că așa se petrec lucrurile. De aceea cere ca în art. 35 să se adauge cuvântul: apărător, care s'a șters, luându-se în modul acesta, unul din cele mai de seamă și mai elementare drepturi omenești.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat: E un neadevăr a se spune că biserica nu s'a preocupat sau că a luat acest drept vinovaților cari făceau parte din ea. Apărătorii au existat și în sânul bisericii ba și în societatea laică, însă, în trecut spunând că de cele mai multe ori acești apărători au ieșit din atribuțiile lor, mă voiu mulțami să spun că ei niciodată în biserică nu au corăspuns rolului pe care îl aveau, ei mai mult întunecau situația în loc s'o lămurască.

Eu însă, fie-mi îngăduit s'o spun nădăjduesc într-o stare de lucruri care să facă inutilă existența acestor apărători, eu vreau o preoțime în care nimeni să nu fie vinovat.

Astăzi, judecata vinovatului cleric se face după cuvântul Evangheliei, vinovatul fiind adus înaintea fraților săi, și având dreptul a-și spune păsul pentru ca acei cari-l judecă să-l cunoască.

Căutând în tradiția veche ca și în tradiția mai recentă nu vom găsi nicăieri existența așa zisului apărător al vinovatului cleric.

Și nici în țările vecine nouă în cari religia ortodoxă e domnitoare, acești apărători nu există, pentru cuvântul că judecata clericilor se face în așa chip încât nu e trebuință de ei.

D. C. Arion crede că n'ar trebui să refere cineva la cine știe ce conciliu sau la moravurile din Constantinopol pentru ca să se întocmească de acolo norma după care biserica să se conducă astăzi. Susține amendamentul propus, încredințat fiind că orice învinovățit trebuie să fie apărut.

Comitetul delegațiilor dă o nouă redacție art. 35 care modificat se adoptă.

La art 35 bis d. Ecanomu cere să se prevadă și cazurile dela art 27 cari pot fi iertate de chiriarh.

D. Spiru Haret arată că prin aceasta vor răsturna întreaga economie a articolului 27, deci nu-l putem primi.

Trecându-se la art. 37 P. S. S. Mitropolitul Moldovei propune ca din 5 în 5 ani parohii cari se vor distinge să poată fi înaintați pe loc sporindu-li-se salariul cu 25 la sută.

D. Ecanomu e contra acestei propuneri găsind cu cale că e mai bine să se înființeze preoți ajutatori.

D. Spiru Haret, susținând în parte propunerea mitropolitului Moldovei, e de părere să se ceară parohilor un oare-care stagiou — poate 15 ani — de oare-ce la 10 ani fie-cere paroh are gradația pe care i-o dă legea.

Articolul se adoptă cum e redactat de comitetul delegațiilor.

Art. 55 și 56 se admit fără discuție.

Se amână pentru mâine votarea legii în întregime și d. Dr. Jugureanu își dezvoltă interpelarea cu privire la stațiunile balneare ale Statului.

Interpelarea dlui Dr. Jugureanu.

D. Dr. Jugureanu, ca unul care cunoaște chestiunea în fond, vorbește despre stațiunile balneare și starea de lucruri, care domnește în administrația lor și arătând în special îmbunătățirile de cari se simte nevoie. De parte de a învinovăți de d. ministru pentru a cărei activitate rodnică d-sa are multă considerație, își exprimă legitimele speranțe că relele despre care vorbește vor fi înlăturate pentru folosul statului care posedă aceste stațiuni.

Răspunzând d-lui Dr. Jugureanu, d-l Al. Djuvara, ministrul industriei și comerțului, mulțamește Senatului că a rămas peste orele reglementare spre a asista la această interpelare, adresând de asemenea mulțămiriile sale d-lui Dr. Jugureanu pentru atențiunea ce o dă stațiilor balneare ale Statului.

O supraveghiere de aproape și luarea de măsuri urgente în această chestiune se impune și proiectul de lege împărțit chiar azi e de natură a corespunde în cea mai mare parte trebuințelor simțite.

Guvernul recunoaște utilitatea acestor stațiuni balneare și chestiunea îmbunătățirii lor e privită cu atențiunea cuvenită, rămânând ca timpul să conlucreze la îmbunătățirea acestor stațiuni.

Ședința se ridică la orele 6 și 10 m.

Ședința dela 26 Februarie.

La arele 2.40 p. m. dl C. Climescu ocupă fotoliul prezidențial.

Pe banca ministerială dl Spiru Haret.

Se îndeplinesc formalitățile obișnuite, după care se hotărăște pentru ziua de Luni discuția proiectului de lege al consiliilor județene.

Intrându-se la ordinea zilei se pune la vot întregime legea clerului, care se admite.

Ședința publică se ridică și senatul trece în secțiuni.

Din România.

DI Al. Orăscu, doctor în drept dela Universitatea din Paris, a fost numit șef de cabinet al dlui ministru de interne, în locul dlui G. Corbescu, numit, după cum se știe, prefect de Fălciu.

DI Al. G. Orăscu, care e fiul dlui C. Orăscu, director de serviciu la ministerul agriculturii și domeniilor, a făcut studii strălucite. D-sa e autorul unei teze de doctorat care a fost mult remarcată și a publicat diferite studii foarte apreciate.

Drepturi Dobrogenilor. DI președinte al consiliului, Ioan I. C. Brătianu, a lucrat eri cu M. S. Regele, căruia i-a spus proiectul de lege, prin care se acordă drepturi politice dobrogenilor.

Proiectul va fi depus azi în parlament. În ce privește alegerile, Dobrogea va rămâne împărțită tot în 2 județe.

E probabil că fiecare județ va alege 2 senatori și 2 deputați la colegiul I, 1 senator și 1 deputat la col. II și 1 deputat la col. III.

Catechismul istoric al slovacilor.

În editura tipografiei Carol Salva din Rosenberg a apărut un catechism național al slovacilor scris de Francisc Sasinec. — Foile maghiare (»B. H.«) scupă foc în contra acestui catechism pe care fiind efin (30 de fil.) îl poate avea fiecare familie slovăcească încât cartea aceasta poate distruge totul ce a zidit școala prin învățământul istoriei.

Prima întrebare e: Cine ești tu?: — *Eu sunt slovac*, pentru că părinții și înaintașii mei au fost fiii națiunii slovace. În celelalte întrebări se ocupă cu originea slovacilor. Slovacia aparține familiei slavilor, care se ivește în istorie deja în secolul șaselea după Hristos. Atacați fiind din partea Huno-Bulgarilor, lângă râul Volga, o parte s'a contopit cu Hunii, alții și-au aflat adăpost în ținutul Dunării de mijloc în Ungaria de astăzi, unde locuiau Tracii numiți *slavo-uhoi*, adică slavii din pădurile Carpaților. De aici derivă cuvântul Ungaria *Uhorska* cuvânt care îl întrebunțează slovacii și astăzi.

De aici urmează că cei mai vechi locuitori ai Ungariei sunt slovaci. Nu au avut regi ci fiecare comună și-a avut conducătorul său. O sută de comune formau un comitat în fruntea căruia sta un *jupan*. Jupanii și-au ales un conducător, un duce. Mai târziu, în timpul împăraților bizantini, numele ducelui a fost *Cral* (craiu) din cuvântul grecesc *kralis*-domnitor.

Primul craiu *Privina* a domnit în Nyitra după el a urmat *Moimir I.* care a anexat țara slovacilor la Moravia. Cel mai puternic rege a fost Svatopluc, care a cucerit și Panonia. După moartea lui țara *Uhorsca* a moștenit-o fiul său *Predslava*. Panonia a căpătat-o *Moimir II.* iar Moravia *Svatopluc II.* Între cei trei frați s'a iscat războiul. Împăratul german *Arnulf* a sprijinit pe Svatopluc și în acest scop s'a asociat cu Arpad. Aici autorul catechismului spune pe scurt istoria ungarilor, care diferă îndeajuns de istoria învățată prin școli. Cine e veneticul Arpad? Nu-i altul decât principele turcilor și al căzaciilor iar turcii lui Arpad sunt slovacii contopiți cu Hunii, cari fiind de religie mohamedană sunt cunoscuți în cronicile bizantine sub numirea de turci și au locuit între Marea-Caspică și Caucaz. Din patria lor i-au fugărit beșeneii și cumanii maghiari.

Poporul lui Arpad (Bulgaro-Turcii) s'au așezat în Persia și pe litoralul Mării negre. — Cazacii voinde să-i mântuiască de Beșeneii și Cumani le-a dăruit o autonomie oare-care și principele lor a fost *Salmucovici* Arpad pe care conform obiceiului căzăcesc l-au ridicat pe scut și l-au decretat de duce al poporului turco-bulgar. În anul 888 după Ch. împăratul bizantin s'a folosit de turco-bulgarii lui Arpad de religie mohamedană ca

O singură folosire va convinge pe fiecare, că față și mâni frumoase, fragede și încântătoare va avea folosind numai

Crema de lapte de benzoe originală a lui **Kárpáti** de 16 ani recunoscută ca nesticăcioasă, care îndepărtează atât la

copil cât și la oameni mari orice necurătenie de pe față, pistrunele, degerătura și boalele de piele. **Cozmetic ideal neunsuros, 1 borcan**

1 cor., care ajunge 2 luni. Se poate căpăta la preparatorul **Kárpáti János, farmacist în Arad, Boroș Béni-tér nr. 15;** precum și la

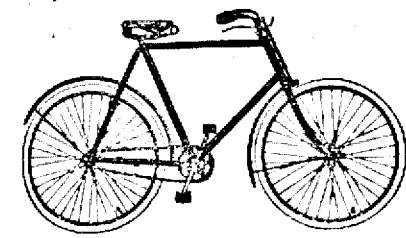
droguistii **Vojtek și Weisz și Hanzu Nesztor.** Să nu folosiți alta și să nu primiți decât **Crema de lapte benzoe originală** a

Kárpáti. Veritabilă numai provăzută cu marca de scutire de aci. — Feriți-vă de imitații. — — — — —

381

Resch Ferencz

Maș. lui Stamm Ede, mehanic.
Magazin de mașini de cusut și de
biciclete, atelier de reparație.
Timișoara, Temevar. Mercy-u. 4.

Cel mai vechiu și mai bine asortat
magazin de mașini de cusut, de bi-
ciclete și atelier de reparație s.-ung.
Recomandă pe lângă garanție :
Mașini de cusut pentru familie
sistem Singer dela . . . C. r. 60
Mașini de cusut pentru familie
sistem Ringschiff dela . . . Cor. 90
Biciclete . . . . . Cor. 100
Gramofoane . . . . . Cor. 30

BASĂ SIGURĂ

AROMĂ RECUNOSTINȚĂ
PROASPĂTĂ RECREATOARE ESPERTILOR

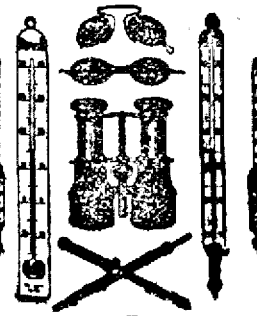
SISTEM BOUQUET MĂRGELE
FRANCS MINUNAT ESCELE NI
TRADITIONAL MĂRUNT

AMPOLARE INGRISRE VINURI ALESE VII
DE CONSTIEN- CU GABU PROPRII
CĂUTATE TIOSĂ MARE DE MODEL

PETRY ÁRPÁD

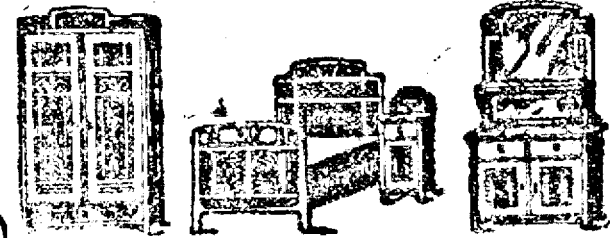
orologier și mehanic
Bradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi ut 3.

Recomandă a-
telierul său bo-
gat de oro-
loge, instru-
mente optice
și de fotogra-
fiat; ține în
magazin cele
mai bune oro-
loge, ochelari,
ochelane, termometre, baro-
metre, gradator medical pentru
caldură și febrințala, gradator
— pentru spirt și aier, —
precum și tot felul de articlii pentru fotografiat
și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin
de bransa aceasta cu prețuri ieftine pe l. garanță.

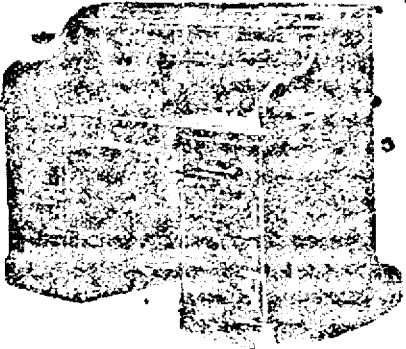

La reparații, adoptări etc. nu vă uitați de Geamurile duble de reformă ale lui Mayr.

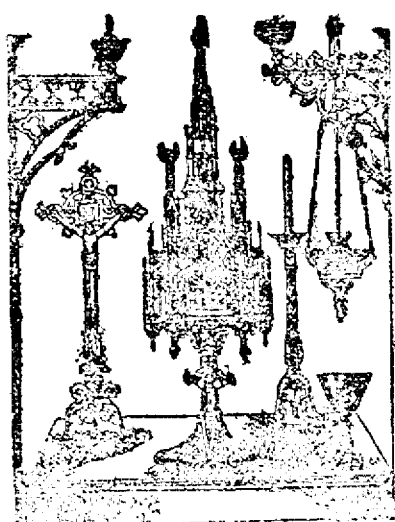
Brevet unguresc nr. 37857, foarte potrivite și încercate de
toată lumea. Sunt cele mai simple, bune și ieftine (A nu să
confundă cu ghișenile!) și sunt brevete în toate în statele
mari. Lucrări de construcție de tot felul. Instalații și aran-
geamente de localuri, magazine, școli și biserici. — —

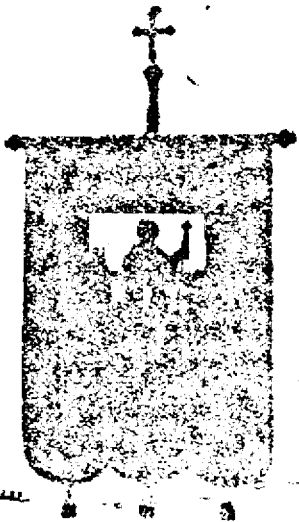
Siugurul pro-
ducător al
geamurilor -
duble de re-
:: :: formă. Brevet unguresc numărul 37857. :: ::
- VICTOR KREMER -
tâmplărie cu uzină de aburi.
SIBIU (Hermanstadt, Nagyszeben).

Dipl. de onoare Lovrin 1902. SZUBOTHA SÁNDOR Medalia de aur Timișoara 1891. pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti.

Intameiat la 1833 Telefon pentru comit. și oraș 408.
Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Ceuad
TIMIȘOARA-CETATE
In colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg vis-à-vis
de hotelul «Hungaria».
Recomandă magazinul său bogat în atențiunea
binevoitoare atât a preoțimei cât și a acelor, cari
voesc să cumpere pentru biserici capele, sau socie-
tăți de înmormântare
odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de adjusturi bi-
sericesti
tot astfel marele său asortiment pentru materiale
necesare la formarea adjustărilor bisericesti.
Pentru liferările mai sau aspundera
Servesc bucuros cu catalog ilustrat.

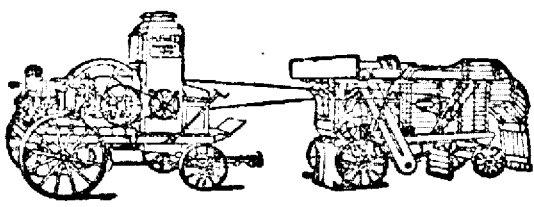

Distins cu nenumărate premii și diplome de onoare.

KALMÁR și ENGEL fabrică de motoare — și de mașini — Budapesta, V., Lipót-körut 18.

Recomandă cele mai simple motoare și locomobile cu benzină atât pentru mașini
de treerat, cât și pentru mănarea morilor, precum și motoarele absorbitoare de gaz,
cari oricând se pot privi în lucrare în V. Lipót-körut 18.

Pentru treerare bună
— garanță deplină. —
Unica noutate
— existentă. —

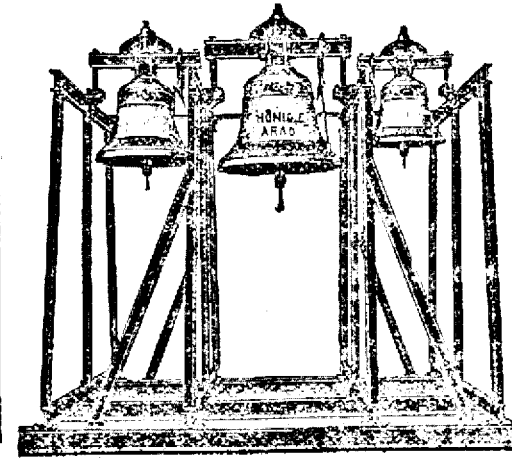

Aceste motoare în urma
umblării proporționate
și a construcției simple
extraordinare chiar și
cel mai neumblat om
le poate manipula. —

Catalog de prețuri gratis! — Prețuri ieftine plătibile în rate.

Frideric Hönig turnătorie, fabrică de clopote și metal, aran- jată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28. Fondat la 1840.
Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

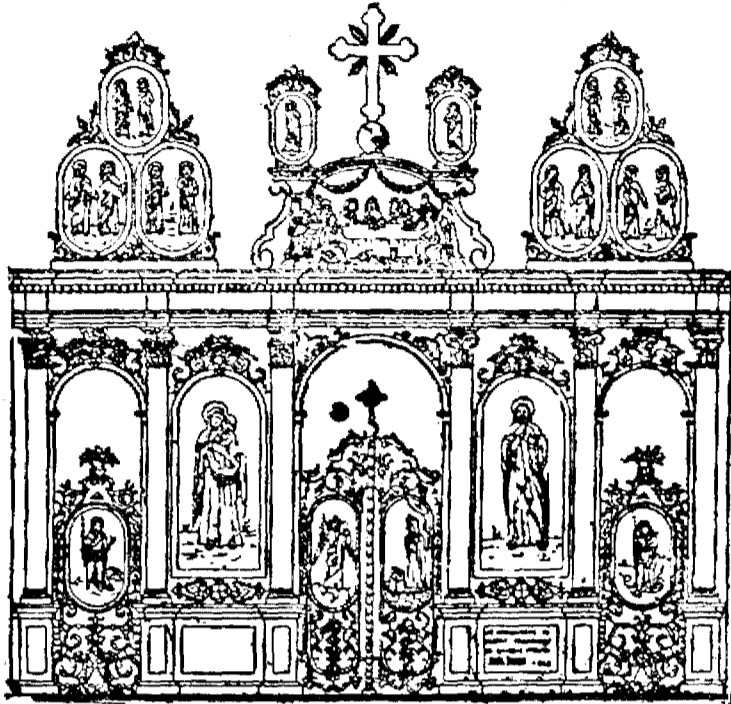
Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai fa-
vorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale
cu patentă cea. și reg. invenție proprie, cari au avantajul
că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și același
tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30%
la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer
ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror între-
buințare clopotele se pot scuti de orepat chiar și cele mai
mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Re-
comandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană
de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clo-
potelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe
lângă o suprasolvire neînsemnată.
Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la
dorință se trimite gratis.

Urr György

sculptor, în
GAȘOVIA.

Primul atelier din Ungaria de sculptură pentru mon-
-tarea bisericilor provăzut cu motoare. :-

KASSA, Bethlen körút Nr. 24.

Recomand on. preotimi atelierul meu celebru.
Fac altare artistic lucrate, precum am-
:: voane, iconostase, străni și altele. ::
101 certificate de recunoștință.
Se trimite planuri la dorință precum și pret-curent.

Prăvălia de instrumente
musicale a lui

BABOS BÉLA

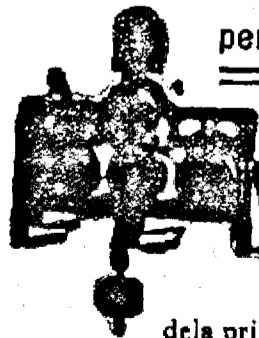
Nagyszeben
Kleiner Ring 24.

Atrage atențiunea on.
public din loc și din
provincie asupra ma-
relui său atelier de
reparat instrumente
musicale aranjat în
mod exemplar unde se
repară și se fabrică tot
felul de instrumente
musicale cu coarde, de
alamă, harmonice, gra-

mofoane (fonografe), tambure și cimbale, în mod special sub
supravegherea personală și cu prețuri convenabile. Se pot găsi
și tot felul de părți cari compun instrumentul.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici,
locuțe private
regulează și aranjază mai favorabil,

Müller János

Succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage

Budapesta, VII., Tökölly ut 50 (casa proprie).

Cataloage și specificații de prețuri trimite gratis și franco.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

Incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

SIBIU

E. PURECE

fabrică de casse de bani

Nagyszeben

Recomandă fabricațiile sale

casse de bani

de orice mărime și
strulte din material
mai bun și mai
Fabrică: dulapuri
cerate, salte
posite, încuitori-salte
tru casse de economie
lapuri de bani și
mente totfelul de
ce se țin de branșă

Recomandă de-asemena practicele (mașini)

● **cupatoare de fert** ●

în toate versiunile dela execuția cea mai
simplă până la cea mai elegantă.

Atrage atențiunea on. public din localitate și
din împrejurime asupra atelierului său de

● **lăcătușerie, și construcție** ●

care-i cel mai mare din tot Sibiuul

și pe care l-am instalat conform cerințelor
moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente
de muncă! Primesc ori-ce-fel de construcții
atingătoare de această branșă, precum:

lucrări de la clădiri, portaluri, schele și gratii de fer,

grădini de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși

de fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cîmele și or

● lucrări de fer și lucrări de bas-relief. ●

Trimite gratis și franco de
ziuni (proiecte de chelt
pentru casse de bani, ma
de fert (sparchert) etc.

● **E. Purece** ●

Sibiu, Schmidtgasse

Cine dorește călătorie de
plăcere ieftină, bună și
iute în

6 zile la America

(Statele unite, Canada și
Argentina) acela să ceară
îndrumări românești dela

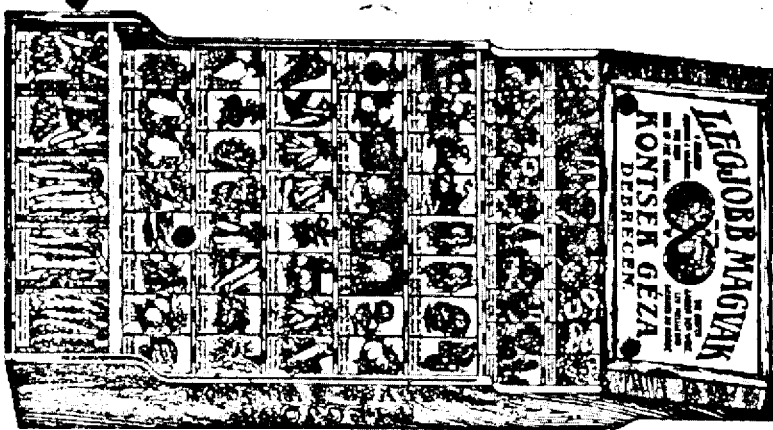
Falk & Comp

(secția românească.)

Hamburg,

Strada Rarboisen. 30.

Cele mai bune semințe din lume. (Fond. 1782).

KONTSSEK GEZA
mai înainte Gaszner Károly
în DEBRECEN (Debrecen)

Recomandă revanzătorilor semințe de legumi și de flori în
tocuri fine în dulap de vânzare foarte frumos ornă, pe
lângă rabat mare. Catalog de prețuri trimite gratis.

Asigurați contra focului: case,
bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE A-
SIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele:
Arad, Bichș, Bihor, Cenad, Caraș-Severn, Timiș
și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai
favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente,
sestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori,
pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din
urmă dela 60—500 cor. se plătesc la moment în suma
mărită întâmplată;
2. În ramul fecului: clădiri de tot felul, mobile
mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine
revaliate ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz
ovăș, viță (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmă
și tutun, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la
agenturile noastre locale și cercuile mai în fie-
care comună și direct prin

Agentura
principală „TRANSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon gr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul
grâu, secară, ovăzul și toată economia!

Asigurați contra furturilor prin spargere:
bani și tot ce aveți de preț!

Asigurați: viața, sestre, capital de întreprindere, rente, cazul
morfii, spese de înmormântare!

Fabrica de uleiuri sudungară în Timișoara.

Birou: Timișoara-cetate, piața St. George.
Recomandă uleiurile sale veritabile de prima calitate
pentru trierare, mașini, dinamo și motoare. Uleiul brut
pentru producerea căldurii. Unsoare »tovotte« excelentă.
Uleiul de pește veritabil de Norvegia. Parafin. Primul
furnisor al societății cooperative ung. econ. și a fabricii
de mașini din Budapesta. Garnituri pentru mașini cu
aburi de trierat, pentru pluguri cu aburi, pentru mașini
de tăiat nutrețul și unelte agronomice. Instalează și re-
construește mori. Motoare mănate cu ulei brut, cu benzin
și motoare absorbitoare. Mașini legătoare de snopi și de
cusut sistem Johnstonsche. Articlii tehnici. Cărbuni de
Bosnia și Prusia. — — — Condițiuni favorabile de plată.
— — — Agenții primesc onorar.

KATZKY ANTAL

atelier mehanic de mașini de cusut
și biciclete
Temesvár, Belváros
Lonovics-u. 6 sz. (Intra-
rea prin partea str. Jenő főköröseg).

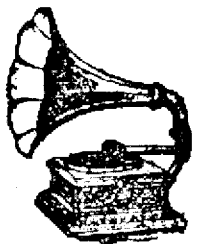

Se angajază să repare și să procure mașini de cusut, mașini
de împletit otorapi, biciclete motoare, automobile, gra-
mofoane și mașini de scris, precum sonerii electrice și repa-
rarea prin partea str. Jenő főköröseg).

Ține în deposit mașini de cusut vechi și
biciclete, tot așa gramofoane și părți sepa-
rate de mașini de cusut și biciclete.

Mare asortiment în plăci românești pentru gra-
mofoane cu diametru de 25 cm., 4 cor. 50 fil.

Preț-curent gratuit și porto franco.

Furek Márton

aurar

Győr, Erzsébet tér 3.

Își recomandă

crucile de lemn

bine aurite, dupăcum se văd în desen,
industria proprie, cari sunt de o înălțime de
— 55 cm. provăzute cu lampă eternă. —

Le trimit ori-unde porto-franco cu rambursă
— de 6 cor., cu mătâni 8 cor. —

BEREA „BAKSÖR“
de
Sân-Nicolaul-mare (N.-Szt.-Miklós).

Cea mai plăcută, mai gustoasă și mai nutritivă beaură pentru suferinzii de anemie, nervositate, slăbire și insomnie, precum și pentru slăbănogi.

FABRICA DE BERE soc. pe acțiuni
in Nagy-Szent-Miklós.

FRĂȚII BURZA
ARAD, Boros-Béni tér.

recomandă depositul lor cel bogat, prăgini de, fer plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer, sobe de fer turnat, mașini de gătit, sârme și cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de oțel și tot felul de vase de bucătărie de fer
o ——— turnat și smălțuite. ——— o

Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel“.

- - Mare depozit de revolvere - -
cu repetiție, arme și recvizite de
o o o împușcat. o o o

Deposit de mașini agricole.

așa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, mașini de sămănaș, grape, tăietoare de pae și napi, cântare. Mare magazin.

Cea mai bună calitate în plăci de catran (păcură), și asfalt pentru acoperit casele.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Telefon Nr. 604. Telefon Nr. 604.

Firmă românească.

Telefon interurban Nr. 276.

VAS és TÁRSÁ

vânzare mare de material pentru zidit

ARAD, BOROS BENI-TER 8.

Telefon interurban Nr. 276.

Grosz Nagy Ferencz,
farma- : : farmacia : :
ciat. : : Debreczen «Arany egyszaru»

Numai există reumă !

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din reumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumerate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Medicament pentru văpsirea părului.

în culorî blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața să o lăună să albă culoarea ce o dorește. Nu însă sprete părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

MUSTAȚA E FRUMOASA
dacă întrebuințezi
POMADA HAJDUSÁG
cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsauroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fl. Prin postă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

pe bulgarii creștini din părțile dună-
războiului s'au despărțit românii de
creștini cu cari împreună formau un stat.
lui Árpád, *Linutica* a continuat războiul
a căzut. Prin războiul acesta Árpád
vecinul lui Svatopluc I. După moartea
lui Arnulf, poporul lui Árpád a ocupat
Prin aceasta harta politică a Ungariei
cehii au ocupat Moravia până la
polonii întreagă Țara slovacilor dintre
cealaltă parte era a Cazacilor și turco-
lui Árpád. Țara slovacilor a rămas în
olonilor până în 1025 în care an regele
Mecislav II și-a logodit fata cu fiul lui
Sfânt: Emeric, și a dat ca zestre fetei
slovakilor.

lui Árpád turco bulgarii și cazacii au
o limbă slavă. Numele de *uhor* și
s'a întrebuințat primadată numai pe tim-
Stefan cel Sfânt.

cei cari își mai ziceau și *maghiari* erau
și dușmani neîmpăcați ai poporului lui
ceia care au împrumutat foarte multe cu-
ca limba celor de astăzi e plină de cu-
ave. — Iar faptul că astăzi cu cuvântul
numesc maghiarii se datorește neștiinții.
Árpád nu a adus Beșenei (aceștia sunt
ci slavi.

ntrebare a catehismului e: oare ungurii
au cucerit Ungaria de astăzi? Árpád a
cu Cazacii și Turci-Bulgarii lui o
Ungariei, dar Țara Slovacilor a căpătat-o
Stefan cel Sfânt. Iar Maghiarii adevă
și Polonii, au venit aici numai din mila
Ladislau cel sfânt, Coloman și Bela IV.
e conținutul Catehismului pe care sus-
ziar încearcă să-l combată. Dar recunoaște
um la toate popoarele așa și la poporul
cele mai vechi timpuri sunt învălitate în

plenipotențiatul Serbiei, d. Simici, la cabinetul de
externe din Viena și despre primirea ce i-s'a fă-
cut acestuia. Conform telegramelor dela Viena,
dl Milovanovici a comunicat consiliului, că în
nota Serbiei n'a împlinit așteptările cercurilor di-
plomatice ale monarhiei. Ministrul de războiu, d.
Jivcovi, a anunțat că armanentul armatei sâr-
bești e deja deplin întregit.

Situația e foarte critică?

Se anunță din Petersburg: Conte
Berchtold, ambasadorul austro-ungar a re-
mis azi dlui Iswolski importante acte ofi-
ciale. După părerea cercurilor de aici situ-
ația e mai critică ca ori și când.

Declarațiile dlui Aehrenthal.

Se comunică din Paris: Baronul de Aehrenthal
a autorizat pe corespondentul din Viena al zia-
rului »Echo de Paris« să i publice declarațiile ur-
mătoare:

— In Austro-Ungaria s'a relevat cu deosebită
simpatie faptul, că Franța a judecat statornic ne-
influențată politica Austro-Ungariei. Monarhia nu
va uita, că-n viitor trebuie să-și aducă aminte de
asta. Părerea dlui Aehrenthal e că nota Serbiei
nu e îndeajuns de clară pentruca să poată ame-
liora situația așa cum se dorește din toate părțile.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 13 Martie n. 1909

— **Membru fondator la „Reuniunea
femeilor române din Arad“.** Prezidenta
»Reuniunii femeilor române din Atad« dna
Aurelia Beleş, a primit azi dela P. C. Sa
d. *Roman R. Ciorogar*, director seminarial,
100 cor. cu o scrisoare în care se roagă a
a fi înscris în șirul membrilor fondatori ai
Reuniunii.

— **Partidul poporal, congrua și noi.** Zia-
rele de Joi aduc din Budapesta știrea, că popo-
ralii vor face compromis în cauza congruei cu
guvernul, cu speciala pretensiune a grupării, ca
la capitolul IV al proiectului să fie regulamentați
preoții naționalităților. — Sunt niște barbari, cari
fac paradă de catolicism, din care ies coarnele
șovinismului.

— **Capriciul unui vânt** a luat o literă din in-
scripția pusă pe palatul justiției din Arad, astfel azi
în loc de *Az igazság!* (Justiția) e scris *Az gázság!*
(Asta-i ticăloșie!) Un »ațîțător« antipatriot și vintul
asta!

— **Necrolog.** Primim următorul anunț fune-
bral: Subscriși cu inima frântă de durere aducem
la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților
că neuitatul nostru soț, tată *Filip Adam*
protopop gr. ort. rom. după grele suferințe a
trecut la cele eterne Vineri, la 27 Februar (12
Martie) 1909 la 6 ore dimineața, în etate de 63
ani, în al 32-lea an al fericitei sale căsătorii și în
al 24-lea an al preoției sale. Rămășițele pămân-
tești i-se vor așeza spre vecinică odihnă Duminecă
în 14 Martie c. la 10 ore a. m. în cimi-
tirul gr. ort. român din Iam. Iam, la 27 Februar
(12 Martie) 1909. Fie i țărâna ușoară și memoria
binecuvântată! Alexandrina Adam, soție. Iuliu
Adam, sublocotenent la artileria cesar-regească
ca fiu.

— **Comitetul societății »România Jună«.**
In ședința plenară ținută în 6 l. c. comitetul so-
cietății s'a constituit pentru semestrul de vară în
următorul mod: Președinte: Iuliu Br. Docolin,
stud. med. Vicepreședinte: Cornel Tarnavski,
stud. arhit. Secretar I: Nicolae Căilă, stud. cons.
Secretar II: Aurelian Doroșteiu, stud. exp. Casier:
Constantin Oancea, stud. med. Controlor: Remus
I. Doctor, stud. med. Bibliotecar: Coriolan Ba-
beș, stud. med. Econom: Eugen Gașparovici,

stud. med. In comisia literară au fost aleși: Ni-
colae Brătianu, stud. iur. în cons., Iuliu Br. Do-
colin, stud. med., Gavrilă Teleagă, stud. iur., Co-
riolan A. Babeș, stud. med. și Nicolae Băilă, stud.
cons., iar în comisia de revizuire: Nicu Mînten-
cie, cand. ing., Eugen cav. de Păunel, stud. fil.
și Ioan Teliman, stud. arhit.

— **Un preot »ațîțător«.** Revista de
drept »Ügyvédek Lapja« povestește un caz
foarte interesant de agitație care a pus gu-
vernul în conflict cu unul din consistoriile
românești pentru cazul unui preot »ațîțător«.
Preotul din chestiune al cărui nume revista
ungurească îl trece supt tăcere a ținut o
predică în care ar fi citat cunoscutele ver-
suri ale lui Eminescu:

Cine-a îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima inimă câinii.
Mânca-i-ar casa pustia
Și neamul nemernicia.

Ministrul a cerut consistorului să pe-
depsească pe preotul »ațîțător«, dar con-
sistorul a casat disciplinarul găsindu-l nevi-
novat. Ministrul a retras însă preotului con-
grua *pe trei ani*.

Episcopul român ar fi făcut apel la con-
tenciosul administrativ. Supt președinția fos-
tului ministrului de culte Wlassics conten-
ciosul a judecat că preotul a săvârșit o
crimă îndoită: împotriva spiritului crești-
nesc propovăduind ura împotriva »străinilor«
și împotriva unității statului care a fost jig-
nită prin versurile citate. Pentru aceia ho-
tărârea ministrului a fost aprobată.

— **Apelul părintelui Barbolovici din Șim-
leul Silvaniei.** Veneratul vicar episcopesc din
Șimleul Silvaniei face un apel călduros în »Ga-
zeta de Duminecă« către inimile caritabile să
contribue cu câte ceva pentru familia unui brav
învățător, Gheorghe Palincaș, care a decedat re-
pentin, lăsând în mare mizerie familia sa, opt
copii minori și soția care se află bolnavă în spi-
titalul din Zălau. Inimile marinoase să-și tri-
mită ofrandele lor la adresa d. Alimpu Barbolo-
vici, vicar episcopesc, Szilagy Somlyó.

— **D. dr. Traian Gherguția** reintorcându-se
din călătoria sa de studiu petrecută în mare parte
în Berlin la renumitul medic Gynecolog dr. Bumm
Ernst, sa stabilit în Timișoara, strada Dózsa nr. 3,
casele ba'onului Gudenusz și cu 1 Maiu a. c.
va începe practica privată ca specialist în morhuri
de femei și operator.

Ca medic ajutor la sanatorul de femei a so-
cietății »Crucea Albă« din Timișoara, d. Gherguția
și-a câștigat un renume bun, și să bucură de
simpatia publicului din Timișoara și jur. Il reco-
mandăm cu căldură publicului român din părțile
Timișorii.

— **Omorîrea lui Dănilă Curea din Tresnea.**
»Gazeta de Duminecă« publică despre omorîrea
unui țaran român voinic ca un munte Danilă
Curea din Tresnea următoarele tragice amănunte:

In seara de 31 Ianuarie Dănilă Curea mergea
pe drum către casă, iar înaintea lui, vre-o 10—20
pași mergeau, doi feciori horind. Nu peste mult
timp vin dela casa comunală doi jandarmi către
el, și deoarece cei doi feciori, observând jandar-
mii, au fugit, jandarmii — cari de-alcum n'aveau
arme — l-au întrebat pe Dănilă Cure, cine a
horit. Cure nu le-a dat răspuns hotărît, ci a zis,
că el nu-i straje ca se facă arătate despre ceice
au horit. Jandarmii au voit apoi să-l ducă la
casa satului. Văzând Cure, care a fost cel mai
tare om din tot ținutul, — că cei doi jandarmi,
fără vină vreau să-l ducă la închisoare, făcându-l
de rușinea oamenilor (tatăl-său e om bogat și de
respect) deși îi erau tăiate degetele, din nebagare
de seamă, a mânei drepte; a prins pe cei doi
jandarmi și i-a aruncat ca pe-o bătă, în șanțul
drumului, apoi și-a continuat calea.

Răspunsul Serbiei.

Conferința balcanică.

eranțele ce s'au pus în răspunsul Ser-
par a se fi împlinit în mare parte, căci
cât reiese mai ales din comentariile
franceze și engleze, nota remisă ca-
lului de externe din Viena de plenipo-
tial Serbiei, d. Simici, vorbește lămurit
cât, controversale iscate în jurul ane-
le supune unei conferințe a puterilor
atare. In cercurile din Viena însă toc-
din pricina asta răspunsul Serbiei n'a
incă nedumeririle, căci se aștepta o
plare categorică din partea Serbiei.

ontestabil deci că situația este încă
i, dar nevoia de pace a Europei este
ult mai mare. Germania s'a pronunțat
oric pentru pace, iar pe de altă parte
ovedit că și Franța urmărește inten-
absolut pașnice; ambele guverne par
uminate de gândul că un războiu eu-
n, provocat de reclamațiunile acute ale
or ar fi o crimă contra culturii și con-
manității. Opinia publică generală s'a
at că nu vrea războiu pentru atât de
ine interese. Acest bloc al păcii pare
de tare încât nici o intrigă nu va fi
are să-l înlătore; el se bazează pe
mul sănătos al comunității europene
ntra războiului, despre care popoarele
eau să audă și dacă ar fi altfel, atunci
utea dispera de bunul simț al ome-

Consiliul de miniștri sârbesc.

nsiliul de miniștri întrunit aseară la Belgrad
pățut demersul diplomatic interprins de

Că a-ți încercat toate!

u v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de
ART DE GHIATA

care face să înce-
teze imediat orice durere de cap, de dinți, provinete din răceală, ca d. e.
se folosește cu rezultat bun. In contra GUTURAIULUI singurul remediu.
Prețul unei sticle 60 fiteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari
sau 6 sticle mici se trimiț porto franco.
Cantități mai mici nu se trimiț prin postă.

Se găsește și se poate comanda la
Szémann Agoston,
Farmacist,
Hatvan, Főtér nr. 126.
Se expedeză zilnic în toate părțile lumii

Jandarmii ridicându-se din șant, au fugit la casa comunală după puști, și cu ele în mână au căutat pe Cure, care s'a fost dus la soru-sa. Jandarmii găsiindu-l l'au provocat să se predeie legat și dus la casa satului. Văzând Cure barbarismul și ilegalitatea jandarmilor, în mânia ce l'a cuprins, a fugit în grajd și și-a luat și el armă în mână: un furcoiu de fer cu patru coarne, — și eșind cu el în grădină, a făcut atenți pe jandarmii ca să nu se apropie cătră el. Deoarece Cure nici la provocarea nouă a jandarmilor nu a aruncat furcoiul din mână și nu s'a predat, jandarmii, în prezența 8—10 oameni și muieri, l'au împușcat prin pânțele în mijlocul grădinei surorii sale, deși fratele lui atunci l'a fost prins pe Dânila, ca să-i iee furcoiul din mână, temându-l de năcaz.

S'a făcut cercetarea recerută, actele nu le-am văzut, dar precum am auzit s'a dovedit, că jandarmii au folosit arma cu dreptul?!

— Conferința părintelui E. Lucaciu. Mâine Duminecă la orele 4 p. m. părintele Dr. E. Lucaciu va ține în sala de lectură a »Asociațiunii culturale« din Arad (Thököly-tér) o conferință despre America.

— Pedepsa părintelui Hlinka. Părintele Hlinka a fost condamnat în două procese cu totul la trei ani și jumătate temniță. Cerând părintele Hlinka contractarea pedepsii. Curtea de casație a admis cererea dânsului prescurtând pedepsa la doi ani și nouă luni.

— Ravagiile rachiului jidovesc. În comuna ungurească Mezökeresztes din comitatul Bihorului rachiul otrăvit, probabil de jidani, a făcut jertfe oribile. Țăranul Tóth Lajos cumpărase 12 litri de rachi în Oradea-mare, dar gustându-l acasă a doua zi muri în chinuri grozave. Tot satul îl petrecu la groapă iar la pomană se adunară mulți bând întru pomenirea mortului, a cărui nevastă îi imbie cu rachiul rămas. Urmările fură teribile. După câteva ore muriră cinci din oaspeți iar alți nouă țărani se află în agonie. Toate silințele medicului chemat în grabă au fost zadarnice. S'a pornit ancheta spre a afla pe birtașul din Oradea-mare, care a vândut rachiul otrăvitor. De sigur vre-un Ijic sau Șloim cu perciuni și cu patriotismul vecinic în gură.

— În apropiere de Becicherecul-mare la Totaradaci s'a făcut praznic după moartea unui locuitor. Au băut rachi. Treisprezece inși au murit, douăzeci erau pe moarte, din cei cincizeci câți au luat parte. Intre morți e și văduva răposatului.

S'a dovedit că rachiul era otrăvit.

— Dar pentru biserică. Ni-se scrie: Maria Popa a dăruit pe seama bisericii din Iam 3 perdele de somot (la ușile împărătești) în preț de 50 coroane. Primiască marinimoasa donatoare adânci mulțumite din partea dreptcredincioșilor. Un sâtean.

Un spărgător obraznic. În Berlin un spărgător fu surprins de gazda casei în »munca« sa. Fu silit săse retragă dar avu timp să mai scrie un bilețel cătră gazda casei: Am să reviu cât mai îngrabă, căci mai întrerupt și regret că nu am putut să isprăvesc.

x La morbul de fere medicii cei mai renumiți de zeci de ani recomandă apa amară Franz Josef care în urma puterii solutive are efect excelent. Zilnic să se ia: 1 păhar cu apă de aceasta, încălzită, dimineața pe nemâncate.

x »Tokio« extirpător de băătăuri. Se poate folosi cu succes contra băătăurilor (la picioare), negeilor și contra scortșoarei pielei. După o folosire de 2 zile ne scăpăm de durerea băătăurilor. — 1 dosă 50 fil. Pentru 60 fil. se trimite franco. Adresa: Tömöri Antal, Cegléd, 1 kerület.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Ședința Camerei.

Budapesta, 13 Martie.

În ședința de azi s'a primit în a treia citire reforma impozitelor. Comisia de instrucțiune a prezentat prin referentul ei, proiectul despre reforma instrucțiunii economice a poporului. Urmează interpelările.

Bozóky A.: Adresează ministrului președinte două interpelări; una în cestiunea convenției valutare cu Austria, alta cu privire la aranjarea relațiilor comerciale și vamale cu Serbia.

M. Polyt: Interpelează pe d. prim-ministru cu privire la nota Serbiei, remisă zilele trecute marilor puteri. E satisfăcut d. prim-ministru de răspunsul cuprins în acea notă? Dorește d. ministru restabilirea relațiilor pașnice între Ungaria și Serbia? Iși va da d. ministru concursul pentru încheierea cât mai grabnică a convenției comerciale cu Serbia și pentru convocarea conferinței internaționale? — D. Wekerle va răspunde în una din ședințele viitoare.

Cea mai apropiată ședință va fi Joi, când se va compune comisia de 31 pentru pregătirea proiectului de colonizări și parcelări. Tot Joi vine la desbatere și cazul de imunitate a fostului prim ministru Fejérváry; apoi proiectul despre industria minelor de cărbuni.

Economie.

Adunarea generală ordinară a »Societății meseriașilor din Blaj«. Duminecă în 7 Martie n. c. și-a ținut »Societatea meseriașilor din Blaj« a VI-a adunare generală ordinară, sub conducerea d. Gavril Precup, profesor gimnazial, președintele Societății.

Adunarea a fost deschisă prin prezidentul ei, care în cuvinte alese și calde — scrie »Liberitatea« — a arătat sporul ce l-a făcut Societatea în cursul anilor premergători. A îndemnat pe meseriași la o muncă tot mai serioasă, și mai presus de toate le-a legat de inimă încunjurarea luxului, care în timpul din urmă, tot mai mult se simte și la meseriașii noștri.

S'au ales membrii de onoare: Rev. D. Dr. Augustin Bunea, D. Dr. Iuliu Maniu, și maestrul nostru Iacob Mureșan, profesor de muzică.

S'au înscris mulți dintre cei de față membrii ordinari și pe viață, dintre cari D. Ioan Maior provizor domnial, D. Ioan V. Vancea rig. în drept ș. a.

După acestea a luat cuvântul dl deputat Dr. Iuliu Maniu, care într'o vorbire măiestră și-a arătat mândria și fericirea ce o simte, când se află în mijlocul meseriașilor, a căror soarte îi zace foarte mult la inimă. I-a încurajat la stăruință în munca lor și le-a făgăduit și din partea sa tot sprijinul! Le-a legat de inimă și iubirea de neam, lege, pe lângă dragostea pentru meseria ce unul fiecare a îmbrățișat. A fost viu și lung aplaudat. Meseriașii sunt mândri, că au putut alege membru de onoare al societății lor pe un bărbat ca d. Dr. Maniu.

A urmat apoi raportul casarului, care a fost multămitor.

În sfârșit prezidentul adunării d. G. Precup, a făcut propunerea, ca să se deschidă o colectă,

pentru a se edifica o casă proprie unde să le fie casina și unde să fie vânzare a meseriașilor români, așa cum biu și alte centre românești. Propunerea primită cu mare însuflețire din partea prezident a început colecta cu 50 contribuți apoi la colectă și s'au înscris mai mulți fruntași, astfel, că în decursul minute suma înscrisă fu 700 coroane, dejde, că în timp de 2—3 ani, societatea poată întrupa dorința! Adunarea apoi cheiat.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta, 13 Martie.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost:

Grâu nou	
De Tisa	26 K. 55—26
Din comitatul Albei	26 > 15 26
De Pesta	26 > 20—26
Bănățenesc	26 > 50—26
De Bacica	26 > 30—26
Săcară	19 > 70—19
Orzul de nutreț, cvalit. I.	17 > —17
> > calitatea a II.	16 > 50—16
Ovăs >	I. 17 > 55—18
> >	II. 17 > 25—17
Cucuruz	14 > 05—14

Redactor responsabil Constantin S.

Editor proprietar Gheorghe Nic.

Răceala și tusea

îndărătnică se vindecă iute cu Emulsiunii SCOTT.

Mii de părinți îngrijiați

e plăcută la gust, încât o iau cu plăcere și cei care nu pot suferi de pește ordinar al

Emulsiunii SCOTT

Afară de aceea e și nutritivă prin urmare cu mai mare efect asupra sănătății.

Prețul anul Iacon veritabil 2 cor.

De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua marca metodului SCOTT — care este pe

»LUCEAFÉRUL«
institut de economii și credit ca societate pe acții în VERSEZ.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit »Luceafărul« sunt învitați

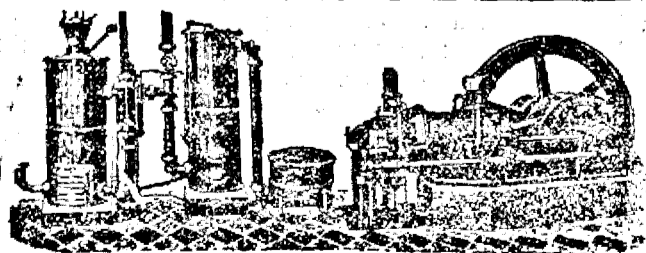
I-a adunare generală extraordinară

pe ziua de 25 Martie 1909 st. n. la ora 10 a. m. în casa proprie (Piața Franzosif 2121).

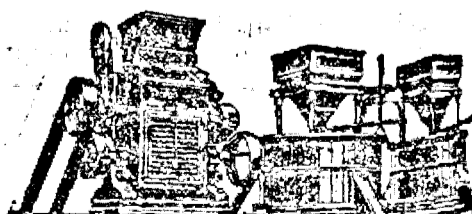
OBIECTELE:

1. Deschiderea adunării, constatarea bilanșilor prezenți și constituirea biroului.
  2. Urcarea capitalului social.
- Din ședința direcțiunii ținută în Verscez 11 Martie 1909.

Direcțiune

Motoare de gaz aerian, de încălzit cu cărbunul de lemn, coals și cărbuni bun, cel mai leștin mijloc, fără fum, miros și pericol. Consumarea pe oră de 0'8—2 fileri și putere de un cal.
Motoare de benzină și locomobile de benzină cu cele mai favorabile condiții de plată și cu garanția cea mai mare.
Construire de moară după sistemul cel mai bun.
TIVADAR HOFFMANN
Inginier mehanic antreprenor de clădiri de moară, în (Szeged) Seghedin.

307

Licitatiune minuendă.

Conformitate cu concluzul Ven. Conferențian din Arad pe baza planului de cheltuieli de spese aprobate cu Nr. 1000 din anul 1907, se deschide concursul de licitațiune minuendă pentru zidirea de nouă biserici gr.-or. rom. din comuna Săvârșin (protoprezbiteratul B.-Ineu) cu pre-esculmarea peste tot în sumă de 35 coroane. Licitatiunea se va deschide la Apateu pe ziua de 21 Martie 1909 la ora 11 a. m. în localitatea școlii.

Concurenții au să depună cu începerea licitațiunii vadiu 10% din prețul de esculmarea adică 3726 cor. 10 fil. în număr de hârtii de valoare acceptabile. Proiectul de spese și condițiunile licitațiunii se pot vedea la oficiul parohial din Săvârșin. Comuna bisericească își rezervă dreptul de a angaja pe acel întreprinzător dintre concurenții, în care va avea încredere mai mult. Concurenții nu au dreptul de a pretinde în fel de spese pentru participarea la licitațiune.

Apateu, la 20 Febr. (9 Martie) 1909.
Atanasiu Popoviciu
pres. com. par.

80.000 pruni bosneaci altoiți

pentru presădire, de specia cu fructe mai mari și deosebit de frumoase, de culoare neagră, care au fost premiate cu prima diplomă a guvernului țării din Sarajevo, la expoziția din Viena, Budapesta și la expoziția universală din Paris cu medalia de argint.

Se află spre vânzare la
Sava T. Kojdici, Brčka (Bosnia)
din pepinera proprie.

„Ce?... „Tata a permis, sunt doară tuburi de cigarette JACOBI ANTINICOTIN“

Atențiune! Veritabil numai în cutii de țigări cu numele „Jacobi“.
Fiecare cutie de lemn conține o carte magică interesantă.

Grijește!

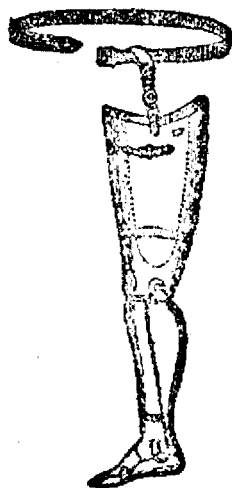
La răceală, influență, puțnă tusă, e destulă ca să primejdiască viața omenească, baccilul își găsește calea spre plămâni și din lucru mic făcându-l mare, îți cheltuești o avere întreagă ca să-ți le curezi. Boala de plămâni e cea mai prișoasă și distruge omenirea, ea acolo se ascunde în mică tusă, este dar destul motiv, ca acei cari tu-

doare pieptul, are fleșcă, n'are poftă de mâncare, noaptea asudă, e slab, obosit, să ia imediat un pahar de miere de teiu al lui ÖRKÉNY

care e recunoscut în nenumărate scrisori, că tusea, face să înceteze scurparea de sânge din plămâni, face să înceteze asudarea de noapte, și face poftă de mâncare. Cine are răceală, să ia neapărat, are efectul întrece orice așteptare. Prețul sticle de probă 3 cor., o sticlă mare 5 cor., 3 sticle de probă 15 cor. Se trimite cu ramburs sau prin anticiparea banilor din partea preparatorului

Magazinul „APOSTOL“ a lui ÖRKÉNY
Budapest, József-körút 64 (Depot 85).

Pentru ceice pătımesc de surpătură.

Cele mai bune și mai perfecte bandage, legătoare pentru pân-tece, pentru pantaloni și pentru perioade, ciorapi de gumă pentru cărcei, mașini de propiit și umblat, de corsete specialitate, picioare artificiale, suspensorii, precum și tot felul de rezerve igienice după măsură, pe lângă garanția se pot comanda la fabricantul specialist

● **BIRÓ ALBERT** ●
fabricant de legătoare medicale
SZATMÁR, Deák-tér Nr. 7.
(în curtea casei Halmi).

Magazin mare de irigatori și articole pentru moașe
Specialitate de gumă franceză și americană. — Local de probă separat. — Comandele din provincie se efectuează pe lângă dispozițiune.

Un candidat de avocat

cu praxă

află aplicare numai decât în cancelaria avocatului **Dr. Gavril Cosma** în **Beiuș** (Belényes).

„MOLLY“

— În trei zile face mânilor —
catifelate și albe ca spuma.

Marca înregistrată.

Acest conservativ al mânilor, este compus din substanțe recunoscute de știința cosmetică modernă, ca cele mai bune și inofensive pentru catifelarea și îngrijirea mânilor și întrece în efect, orice alt preparat de acest fel. Se întrebuițează cu mult succes contra roșeții

mânilor și contra tuturor altor efectiuni a pielii mânilor.

„Molly“ este un remediu excelent pentru mânilor cari se ocupă regulat cu lucrul de casă; moale pielea în scurt timp și dă mânilor o albeață foarte plăcută.

Prețul unui flacon 1 cor.

Se prepară și se vinde la:

Drougeria și parfumeria
NESTOR HANZU
Arad, Weitzer János utca 2.

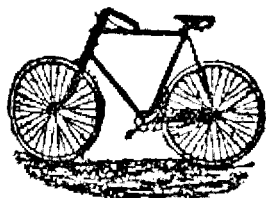
Magazin de mașini de cusut, biciclete și mașini de vorbit.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u. edificiul seminarului rom. catolic.
Telefon 577.

O multime de scrisori de recunoștință. Marfa cea mai bună. Prețuri mici. Plătire în rate fără ridicare de prețuri.
Mașini de cusut Singer veritabile, cu luntriță în formă de roată, și de cusut Central-Bolin. Mașini de cusut pentru pantofari cu brațul lung. Mașini de cusut Cilindrice (cu capde colibrului).

Cele mai bune biciclete și părți constituante
Fonografe cu 7 coroane.
Gramofone dela 18 cor. în sus.

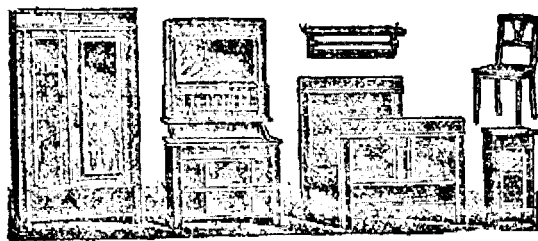
Plăci veritabile „angyal“ și „favorit“, plăci cu două fețe mare asortiment, cântecete maghiare, germane, românești și sârbești. Înregistrări dela Svachim, Caruso, Melbor, Scotti, Slezak, Kurz, Hegedüs, Göndör, Gyárfás etc. Corfescu, Ionescu, Ștefănescu.

Saturi de fonograf „Columbia“ à 130 cor.

Decorat cu medalie la expoziția din 1907 în Pécs.

GEORGE STAHL

lemnar de mobile și edificii — LUGOȘ.

Își recomandă on. public din Lugoj și jur marele magazin de mobile fabricația proprie din **Str. Templom 15,** unde ține în deposit mobile de lăcățarie, odăi și salon, precum și mobile tapetate până la cele mai luxoase.

Face tot felul de lucruri pentru edificii, așa d. e. tapete, mal de parte mobilier de locuințe, prăvălii, farmacia, biuroari și școli, după desemeul propriu sau dat, în cel mai scurt timp.

„AGRICOLA“, institut de credit și de economii, societate pe acții în ECICA (Toron)

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii »AGRICOLA«, societate pe acții în Ecica, sunt invitați la

a IV-a adunare generală ordinară

care se va ține în 30 Martie n. 1909 la 10 ore a. m. în localul institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Darea absolutului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
3. Distribuirea profitului.
4. Alegerea a 2 membri în direcțiune.

Direcțiune

Active**CONTUL BILANȚULUI**

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Cassa în numărar		5565	44	Capital societar	
Escont: cambii de bancă	117887	18		Fond de rezervă	
cambii hipotecate	75393			Depuneri spre fructificare	
Imprumut hipotecar		12300		Reescont	
Imprumut pe obligațiuni		3882		Hipotecă cedată	
Cont-curent		4428	96	Diverse conturi credi oare	
Efecte proprii		3080		Depozite de cassă	
Diverse conturi deb toare		1974	18	Cont-curent	
Scăldătoarea		619	99	Dividendă neridicată	
Spese de protest		87	85	Interese tranz toare	
Interese anticipate		376	63	Profit net	
Capital societar nevărsat		8951			
		234546	23		

Debit**CONTUL PROFIT ȘI PERDERI**

	Cor.	fil.		Cor.	fil.	
Interese după depuneri	3792	92		Interese de escont	18790	
Interese de reescont	6222	90		» dela impr. hipotecar	902	
Interese de hipotecă cedată	520	26	10536	08	» dela obligațiuni	348
Dare directă și comunală	727	52		» de Cont-curent	6	
Dare 10% după depuneri	379	30	1106	82	Venite dela efecte	
Birou și chirie	1462	17		Proviziuni și diverse		
Salare	1630					
Marce de prezență	523					
Porto și diverse	770	28	4385	45		
Profit net			4305	12		
			20333	47		

Val. Magdu m. p.
director executiv.

Ecica, în 31 Decembrie 1908.

Fr. Buzariu m. p.
contabil.**DIRECȚIUNEA:**

V. Petrovicu m. p. St. Ghilăzanu m. p. I. Magda m. p. Volt. Agotescu m. p. M. Ghilăzanu m. p. Gl. Brênda m. p. S. Mioc

Subsemnații membrii ai comitetului de supraveghiere am examinat contul prezent al bilanțului și profit și pierderi, confrontându-l cu registrele principale și auxiliare, l-am aflat în consonanță și exact.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Iul. Magdu m. p. G. Krețiu m. p. G. Serb m. p. Ioșca Mioc m. p. Nicola Nicolin m. p. Moise Brênda m. p. Petru Mioc

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoră de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricte, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul întele cu deosebire venite și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sice stătoare. — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Preț-couranturi ilustrate gratis.

Oltoiuiri
de
struguriexpediază,
garantând de cel
asortiment bo-
gat, care de azi e recunoscut de primii și cel mai
bun din
traiu;**Küküllömenti első szőlőltvány-telep**proprietar: **Caspari Frigyes.**

Medgyes-23. sz. (Nagyküküllő megye).

Poftiți și cereți prețuri curente ilustrate!

Din prețul curent se pot cere scrisori de recoman-
dată din toate părțile țării; și așa toți cei ce de-
reso să comande pot cere mai întâi informații
dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris,
di spre încrederea ce pot avea în forma de sus.